

Základní škola Duhovka, s.r.o

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro školní družinu

„DUHOVKA DRUŽINA“

ŠKOLNÍ DRUŽINA ZÁKLADNÍ ŠKOLY DUHOVKA

Nad Kajetánkou 134/9
169 00 Praha 6 - Břevnov

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název vzdělávacího programu: Duhovka družina

Školské zařízení:

Název: Školní družina při Základní škole Duhovka, s.r.o.,
Adresa: Nad Kajetánkou 134/9, 169 00 Praha 6 - Břevnov
Ředitel školy: Jindřich Kitzberger
Vedoucí školní družiny: Peter Lauritzen
Zástupce vedoucího družiny: Nelly Kalinová (vedoucí vychovatel)
Kontakty: 220 303 821
www.duhovkaskola.cz
info@duhovkaskola.cz

Zřizovatel

Název: Základní škola Duhovka, s.r.o.
Adresa: Nad Kajetánkou 134/9, 169 00 Praha 6 - Břevnov
Jednatel: Ing. Tomáš Janeček, Mgr. Ivana Janečková
Kontakty: telefon 220 303 826
www.duhovkaskola.cz
info@duhovkaskola.cz

V obchodním rejstříku zapsána: od 24.11.1997
IČO: 25 62 58 45
IZO: 18 62 79 94
REDIZO: 60000 1130
Kordinátor ŠVP: Nelly Kalinová

Platnost dokumentu: od 1.9.2013

Charakteristika školského zařízení

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům ZŠ Duhovka. Školní družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování, výjimečně o školních prázdninách. Družina organizuje zájmové vzdělávání především pro účastníky přihlášené k pravidelné denní docházce. Umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti i přípravu na vyučování. Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání, dané školským zákonem a konkrétní cíle dané školním vzdělávacím programem „Duhovka“.

Cíle výchovně vzdělávací činnosti

Zejména klademe důraz na :

- osobní spokojenost a pohodu dítěte, jeho tělesný růst a zdraví
- rozvoj specifické osobnosti dítěte
- podporování jeho přirozenosti poznávat a učit se
- osvojování si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- učení respektu k sobě i druhým
- získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se a působit na své okolí
- výchovu k smysluplnému využívání volného času
- pochopení a uplatňování bezpečnosti a ochrany zdraví
- aktivní podpora sociálních vazeb v kolektivu
- režimové momenty a sebeobslužné činnosti (převlékání, přechody...)

Činnost ŠD ústí v nácvik a získávání určitých kompetencí – vědomostí, postojů, schopností a dovedností:

1. Kompetence k učení

Cíl - umožnit žákům osvojit si vlastní strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Jak cíle dosahujeme

- na osobních zážitcích a příkladech vysvětlujeme žákům smysl a širší souvislosti
- podporujeme hledání, bádání, objevování, samostatnost a tvořivost
- učíme žáky hledat vlastní cesty a různé způsoby dosažení cíle
- klademe důraz na kultivaci vztahu k sobě samému, k druhým, k dospělým, snažíme se u dětí rozvíjet schopnost pohledu sama na sebe, sebereflexe, sebepojetí a sebehodnocení
- snažíme se, aby si žák uvědomil své přednosti
- zapojujeme žáky do projektů, soutěží, olympiád
- činností a formy odpoledních aktivit umožňují vytvářet situaci, v níž dítě prožívá radostný pocit z učení
- učíme žáky využívat všechny dostupné prameny k získávání informací, vyhledávat poznatky v literatuře, aktuálních textech i na internetu, zpracovávat je a používat

- vedeme žáky k chápání získaných informací jako součástí celku, učíme je vnímat souvislosti, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry

2. **Kompetence k řešení problémů**

Cíl - podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

Učíme děti

- vidět problém jako výzvu a příležitost k poznání
- nebát se problémů, předcházet jim, řešit je a hledat různá řešení
- při řešení problémů spolupracovat
- nést zodpovědnost za svá rozhodnutí
- chuti hledat a prosazovat vlastní cesty a vlastní názor
- chuti a odvaze přistupovat k řešení podle svých možností a představ
- zapojit se do řešení problémů školního i běžného života
- respektovat různé pohledy na řešení
- uplatňovat uvážlivá rozhodnutí

3. **Kompetence komunikativní**

Cíl - vést žáky k všestranné a účinné komunikaci

Učíme děti

- komunikovat takovým způsobem, jakým chtějí, aby bylo komunikováno s nimi
- naslouchat i druhým
- vytvářet si vlastní názor, umět si ho vyjádřit i obhájit
- najít v dramatickém projevu další možnosti vyjadřování a komunikace (neverbální komunikace)
- tvořit dohody vzájemného komunikování, nejen mezi sebou navzájem, ale i s ohledem na věkovou kategorii diskutujících

4. **Kompetence sociální a personální**

Cíl - rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci i úspěchy vlastní i druhých

Učíme děti

- uplatňovat vytvořená pravidla vzájemného soužití v každodenním životě školy
- vzájemně si pomáhat
- rozpoznávat svoje místo a poslání ve skupině
- střídat role ve skupině podle momentálních potřeb
- rozvíjet umění sebereflexe a pochopení sebe sama a vzájemného fungování ve společenství ostatních
- oceňovat úspěch svůj i druhého
- rozvíjet pomoc a spolupráci se všemi, kteří ji potřebují
- chápat potřeby druhého, podporujeme přirozenou potřebu pomáhat
- využívat příležitostí k multikulturní výchově a zkušeností integrovaných zahraničních dětí, které seznamují ostatní se zvyky a kulturou své země
- využívat různého stupně a typu nadání - necháváme děti, aby se vzájemně zkusily učit se při aktivitách

5. **Kompetence občanské**

Cíl - připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti

Učíme děti

- respektovat všeobecně přijaté dohody
- uvědomovat si potřebu spolufungování ve společnosti a poskytovat si navzájem pomoc
- respektovat a ctít individuální rozdíly, odlišnosti, jedinečnosti
- respektovat názory, náboženství a přesvědčení druhých lidí
- zaujímat etický a mravní postoj ke vnímání individuality druhého bez ohledu na národnost, sociální úroveň nebo vyznání
- odmítat útlak a hrubé zacházení a vytvářet si k těmto negativním projevům vlastní postoj a názor
- odvaze postavit se násilí
- uvědomovat si možnosti volby, zodpovědně se rozhodovat a chovat - diskutujeme s dětmi o možných úhlech pohledu
- chránit a respektovat přírodu, vedeme děti k lásce k zemi jako základní lidské životní potřebě, vedeme je k ekologickému myšlení a k chápání člověka jako součástí celku země

6. Kompetence pracovní, kompetence k trávení volného času

Cíl - pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Učíme děti

- využít časového plánování, rozvržení sil a možností
- pracovat efektivně a bezpečně s ohledem na vztah k sobě, druhým a přírodě
- chápat a dodržovat dohodnutá pravidla
- používat bezpečně pracovní pomůcky, nástroje a vybavení

Formy vzdělávání

Pravidelné: každodenní činnost přihlášených žáků ve ŠD, organizované aktivity v zájmových skupinách ŠD

Příležitostné: speciální každoroční akce a projekty (sportovní soutěže, olympiáda, tematický měsíční projekt s karnevalem a obchodním dnem, etnické odpoledne, čarodějnice, atrakce, Den dětí, vodní hrátky, sáňkování, bruslení, fotbalové zápasy a sportovní utkání)

Spontánní: jsou součástí denního režimu ŠD, zvláště při posledním „koncovém“ bloku družiny (hry, klidové činnosti, společné aktivity, mimořádné akce)

Veškeré činnosti ve ŠD jsou v souladu s vyhláškou č. 74/205 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Aktivity dětí jsou přizpůsobeny věku a momentálnímu naladění dětí. Vykonnávají je dobrovolně, na základě vzbuzeného zájmu a motivace. Cílem je přinášet jim kladné emoce, radost a uspokojení, možnost vlastního tvůrčího růstu a zohlednění individuality.

ŠD svůj význam naplňuje činnostmi odpočinkovými, rekreačními, zájmovými a skupinovými. Obsahově se prolínají, řízené a spontánní aktivity na sebe přirozeně navazují.

Časový plán

Tematické okruhy vycházejí ze zájmu dětí a školy a jsou koncipovány ve vztahu k jednotlivým ročním obdobím. Řeší vyváženě řízené i spontánní činnosti.

- seznámení s novým prostředím a kolektivem, seznamovací hry, seznámení s pravidly a ověření znalosti
- podzimní olympiáda
- Vánoční dílna
- zimní projekt s karnevalem
- Velikonoční dílna
- péče o školní zahradu
- tématické dny (Dušičky, Čarodějnice, Den dětí...)
- Dílna na přípravu Zahradní slavnosti

Provoz družiny je od 12.00 do 18.00 hodin. Během odpoledne si lektoři odvádějí a přivádějí přihlášené děti **na kroužky**, které v naší škole probíhají současně s družinou. Každý týden jsou dva vychovatelé **OČI** a mají na starosti „družinovou recepci“ a dohled nad celým chodem družiny. Ostatní vychovatelé jsou **HRÁČI** a koordinují program v jednotlivých sektorech. Nabídka školní **odpolední svačiny se koná za našeho dozoru ve školní jídelně od 14:30 do 15:30 hodin.**

Organizace provozu:

Družina je určena přednostně žákům 1. až 5. třídy Základní školy Duhovka a má celkovou kapacitu 200 dětí. V případě volných míst a zájmu se do mohou zapsat i žáci 2. stupně, především 6.ročníku.

Její činnost probíhá od září do června v souladu s průběhem školního roku v Duhovce škole.

Režim dne a denní skladba činností:

- po skončení vyučování odvádí děti na oběd vyučující, postupný příchod jednotlivých dětí do ŠD

blok rekreačních aktivit

- po obědě a odpoledním vyučováním pro osvěžení, regeneraci duševních i fyzických sil, ventilaci po výuce
- spontánní či nabízené klidové aktivity, stolní hry, relaxační činnosti, pobyt na zahradě, činnosti s manuálními, pohybovými, sportovními a turistickými prvky

blok zájmových aktivit

- tématický výchovný blok souběžně s odpoledními kroužky s orientací na kultivaci dovedností a schopností jednotlivců a sociální provázání kolektivu,

- umožnění seberealizace, sportovní vyžití, náročnější pohybové nebo manuální prvky, výroba, společenské hry
- **odpolední svačina** pro zájemce, pitný režim, **rekreační** činnosti
- **individuální činnosti** a společenské hry, společný úklid a zakončení dne
- podle zájmu rodičů i dětí si žáci ve ŠD mohou vypracovávat své **domácí úkoly** nebo se připravovat na vyučování
- během celého dne **režimové momenty**: převlékání, přechody, sebeobslužné činnosti

Podmínky přijetí a docházky:

Dítě navštěvuje ŠD na základě vyplněné a odevzdané přihlášky od jeho rodičů/zákonných zástupců. Ze školy odchází podle písemných údajů v Zápisovém lístku. Rodiče včas hlásí vychovatelům změnu telefonu, odhlášení ze ŠD, případné úpravy v odchodech dítěte a jiné změny. Přihlásit děti lze v průběhu celého školního roku.

O přijetí žáka rozhoduje ředitel školy. Rozhodující kritéria přijímání jsou: kapacita ŠD, věk dětí (ve výjimečných případech i mimo věk pro 1. stupeň). Rodiče uhradí pololetní poplatek za družinu. Na základě písemné žádosti rodičů/zákonných zástupců o vyřazení žáka může žák ukončit docházku do školní družiny kdykoli v průběhu školního roku.

Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

Pro vychovatele tato cílená strategie dlouhodobě znamená:

OBECNĚ

- jednat vždy citlivě a taktně
- zásadně pracovat s příčinami nikoli důsledky/projevy poruchy či stavu
- minimalizovat a pokud možno odstraňovat nevhodné projevy spolužáků (zesměšňování, zdůrazňování handicapu...)

U ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH A ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÝCH ŽÁKŮ

- integrovat žáka do běžného prostředí oddělení
- využívat alternativní pomůcky
- zdůrazňovat oceněním a pochvalou pokrok
- nevyvolávat vůči těmto žákům příliš zvláštní pozornost
- nečinit nepodložené či ukvapené závěry
- upřednostňovat kooperativní činnosti
- upřednostňovat učení se navzájem
- netolerovat nevhodné chování, které si nemohou dovolit ani ostatní
- dodržovat určitý režim činností v jejich posloupnosti i průběhu
- nesrovnávat při hodnocení žáky mezi sebou

U SOCIÁLNĚ ZNEVÝHODNĚNÝCH ŽÁKŮ

- kontaktovat se častěji s rodiči
- zjistit včas případná komunikační tabu
- citlivě začleňovat žáky do kolektivu
- citlivě přistupovat ke kooperativním činnostem
- poskytovat podporující komunikaci (dostatek podnětů i pozornosti)
- být empatický k pocitům žáků
- často žáky oceňovat a chválit
- poskytovat dostatečnou zpětnou vazbu
- zařazovat témata ze socio-kulturní oblasti žáka
- posilovat sebeúctu žáků
- povzbuzovat a posilovat žáky, aby si stavěli náročnější cíle
- vytvářet čas a prostor pro odstraňování předsudků

Prostorové a materiální podmínky:

ŠD má vlastní vstup do školy přes školní zahradu. Program probíhá podle počtu oddělení ve vlastních hernách a třídách. Dále družina využívá prostor tělocvičny, jídelny a během jejího provozu je žákům i rodičům umožněn přístup do společných šaten. Celoročně pobýváme na školní zahradě.

Družina je vybavena vlastním počítačem s audio příslušenstvím, CD přehrávačem, lékárnou, stavebnicí, stolními hrami, základním výtvarným zázemím a sportovními pomůckami.

Personální podmínky

Počet vychovatelů odpovídá počtu oddělení ŠD otevřených v daném školním roce.

Vychovatelé splňují požadavky na předepsanou odbornou způsobilost. Dle možností se vychovatelé dále vzdělávají v akreditovaných kurzech. Pro vychovatele školní družiny platí přiměřeně profil učitele Duhovky.

Vychovatelé pravidelně vedou potřebnou dokumentaci ŠD, aktualizují jednotlivé údaje (telefony, nové údaje, změny odchodů či vyzvedávajících osob, změny v odpoledních kroužcích apod.), tvoří skladbu zaměstnání v souladu s rozvrhem, spolupracují s vedením školy a třídními učiteli. Podstatnou složkou činnosti vychovatelů ŠD je tvořivá improvizace, pružné a citlivé reagování na situaci, potřeby jednotlivců či skupin, diplomatické jednání s rodiči.

Hygienické a bezpečnostní podmínky

Prostory jsou kontrolovány v rámci BOZP zaškoleným pracovníkem a odpovídají bezpečnostním a hygienickým normám. Jsou vybaveny bezpečným nábytkem, odpovídajícím

osvětlením a jsou pravidelně uklízeny. Družina má vlastní sociální zázemí, v případě potřeby využívá zázemí ve třídách školy. Děti se stravují ve školní jídelně.

Podmínky bezpečnosti žáků jsou zpracovány ve vnitřním řádu, pravidlech družiny a pravidlech k jednotlivým prostorám a vybavením. O chování a bezpečnosti je žák poučen vždy na začátku školního roku a opětovně po nevhodném chování nebo úrazu. Při úrazu žáka vychovatelé kontaktují rodiče a událost zaznamenají do Knihy úrazů. Při výrazném porušení pravidel a kázně, při ohrožování zdraví a bezpečnosti ostatních může být ze ŠD vyloučeno.

Základem bezpečnosti práce a ochrany zdraví zaměstnanců (a návazně i žáků) je plnění pracovních povinností a prevence rizik, proto vychovatelé:

- dodržují zásady bezpečného chování na pracovišti a pokyny zaměstnavatele
- vykonávají pouze takové činnosti, které neohrožují je samotné ani ostatní
- včas oznamují nedostatky a závady na pracovišti
- zúčastňují se školení BOZP
- na pracovišti nekouří, neužívají alkohol a jiné návykové látky
- absolvují povinné periodické lékařské prohlídky
- bezodkladně oznamují úrazy své či druhých
- důsledně zaznamenávají údaje o úrazech do Knihy úrazů

Spolupráce s ostatními subjekty školy

s vedením školy: na pravidelných poradách (vedoucí družiny je členem vedení školy)

s učiteli: konzultace, schůzky k daným příležitostem, společné akce

s kroužky: spolupráce na celoškolních projektech, organizační provázanost

s rodiči: denní kontakt při vyzvedávání dětí, společné celoškolní akce

Oblasti autoevaluace ŠD

- činnost družiny jako specifického zařízení, její program
- kvalita a efektivita organizace ŠD
- zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví
- působení vychovatelů na jednotlivé děti
- míra spolupráce s rodiči
- stav vzájemných vztahů a atmosféry
- stav materiálních podmínek

Nástroje autoevaluace

- zpětná vazba od dětí, absolventů, rodičů, kolegů
 - reflexe vychovatelů
 - pozorování a diskuze
 - supervize
 - průběžná kontrola a hodnocení vedením školy
-

Témata pro výchovně vzdělávací činnost

- *snaha o vytvoření pozitivního sociálního prostředí*
- *snaha o spoluúčast žáků na životě školy*
- *posilování vztahu k tradicím*
- *osvojení zásad vhodného společenského chování*
- *tolerance, empatie, vzájemná úcta*
- *komunikace slovní i mimoslovní*
- *dodržování pravidel stolování*
- *vytváření pravidelných návyků*
- *umění vhodně a účelně využívat volný čas*
- *vnímání počasí, roční období*
- *vnímání přírody okolo nás*
- *ohleduplné chování k přírodě, ochrana, zodpovědnost a spoluúčast ohledně životního prostředí, aktivní třídění, redukce odpadů, šetření materiálem*
- *péče o pokojové rostliny, péče o zahradu*
- *poznáváme své tělo, pečujeme o své zdraví, zdravá výživa, osobní a duševní hygiena, pitný režim, pohybový režim, účelné plánování svého času*
- *poučení o nebezpečích, předcházení úrazům a nemocem, první pomoc, bezpečné chování v rizikovém prostředí (šatna, schodiště, tělocvična, zahrada, hřiště), krizové situace (šikana, uvíznutí na WC), setkání s neznámými lidmi*
- *správné držení těla, vhodné oblečení a obuv*
- *pohybové hry, tvořivost, hra fair play, základy sportovních her*
- *základní pohybové hry s míčem a švihadlem*
- *soužití lidí, mezilidské vztahy, komunikace*
- *pravidla slušného chování*
- *vlastnictví – osobní/společné, soukromé/veřejné*
- *základní lidská práva dítěte*
- *práva a povinnosti žáka školy, právní ochrana majetku a občana*
- *orientace v čase, denní režim, státní svátky, národní tradice, báje a pověsti*
- *osvojení estetiky, citlivé vnímání světa*
- *pracovní výchova: rozvíjení jemné motoriky, tvořivosti a vytrvalosti, hledání souvislostí, práce s drobným materiálem (přírodniny, modelína, textil, látky, dráty, vlny), šití a vyšívání*